

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudkyň JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Marie Žiškové v právní věci žalobkyně: **I. G.**, zastoupené JUDr. Alexanderem Belicou, advokátem se sídlem Smetanovo nám. 7, Ostrava - Moravská Ostrava, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 12. 2003, č. j. OAM-6335/VL-20-03-2003, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 26. 4. 2004, č. j. 59 Az 290/2003-36,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

IV. Odměna advokáta JUDr. Alexandera Belici **se určuje** částkou 1 075 Kč, která bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 12. 12. 2003, č. j. OAM-6335/VL-20-03-2003, žalovaný zamítl žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Žalobkyně napadla toto rozhodnutí žalobou u Krajského soudu v Ostravě.

Uvedla, že žádost o poskytnutí azylu podala proto, že se nemůže vrátit do vlasti, jelikož se bojí svého otce. Ten jí vyhrožoval a požadoval po ní vrátit peníze, které zaplatil za její studium na vysoké škole. Bojí se o svůj život a proto přijela i s matkou do České republiky, kde hodlá žít. Domnívá se, že má závažné důvody pro poskytnutí politického azylu v České republice a proto nesouhlasí s rozhodnutím žalovaného.

Krajský soud v Ostravě rozsudkem ze dne 26. 4. 2004, č. j. 59 Az 290/2003-36, žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Ani jednu z procesních námitek krajský soud neuznal za důvodnou, stejně pak uzavřel i ohledně námitek věcných. Prokázaným důvodem odchodu žalobkyně ze země původu byla její obava z otce, který po ní požadoval školné, otec jí vyhrožoval zabitím a pokusil se ji i znásilnit. Tuto skutečnost na policii nehlásila, protože se otce bála. Na zaplacení školného neměla, proto se rozhodla odejít do České republiky a sama vydělat peníze. Opakovaně uvedla, že vstupem do azylového řízení se chtěla vyhnout rodinným problémům na Ukrajině a zlegalizovat pobyt v České republice. Tyto důvody však nejsou podřaditelnými pod důvody pro poskytnutí azylu podle § 12 zákona o azylu a krajský soud se zcela ztotožnil se závěrem žalovaného, jestliže posoudil žádost žalobkyně o azyl jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu.

Proti rozsudku brojila žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností, a to z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Podle stěžovatelky žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav a v důsledku toho i nesprávně posoudil (jakož i soud) žádost o azyl. Žalovaný si neopatřil úplné důkazy pro své rozhodnutí a toto nevychází ze zjištěných podkladů. Toto své tvrzení odůvodnila tím, že ve své vlasti je ohrožena na životě, nemá se kam obrátit o pomoc, stát navíc takové poměry trpí. V případě stěžovatelky se jedná i o humanitární důvody, na základě nichž jí měl být udělen azyl. Odvolala se na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva týkající se vyhoštění. K námitce, že se neobrátila o pomoc na státní orgány uvedla, že není po nikom možné požadovat, aby se sám dobrovolně vystavoval perzekuci, odkázala dále na Příručku k postupům a kriteriím pro určování právního postavení uprchlíků, vydanou Vysokým komisařem v lednu 1992 v Ženevě. V závěru požádala o veřejné projednání její věci, o tlumočníka, o osvobození od soudních poplatků a o přiznání odkladného účinku této kasační stížnosti.

Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti oprávněnost všech stížních námitek popřel.

Nejvyšší správní soud pak přezkoumal napadené rozhodnutí krajského soudu v mezích důvodů vymezených stížnostními body (§ 109 odst. 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Úvodem je nutno poznamenat, že soud podle § 109 odst. 1 s. ř. s. rozhoduje o kasačních stížnostech zpravidla bez jednání. Jednání nařídí k projednání kasační stížnosti jen považuje-li to za vhodné, nebo provádí-li dokazování. V daném případě nebylo nutno dokazování provádět, soud proto rozhodoval ve věci bez nařízení jednání.

Prvotní jsou námitky týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu [§ 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s], neboť jen na základě úplného a řádného zjištění všech rozhodných skutečností lze stavět právní závěry o naplnění zákonných podmínek pro udělení azylu.

Ze správního spisu vyplynulo, že stěžovatelka podala dne 3. 12. 2003 žádost o udělení azylu. Tuto žádost odůvodnila tím, že odešla z vlasti, neboť její matka nechce žít s otcem. Na Ukrajině studovala, rodiče jí nejdříve studium platili, potom ale otec po ní začal požadovat, aby peníze za studium vrátila. Protože již nemohla ve studiu pokračovat, studium přerušila a odjela do České republiky peníze vydělat. Na Ukrajinu se nechce vrátit, protože její matka žije v České republice a ona chce zde žít s ní. Na Ukrajinu se vrátit nechce a nechce ani na území České republiky pobývat ilegálně. Uvedla výslovně, že vstupem do azylového řízení se chce vyhnout rodinným problémům a legalizovat svůj pobyt na území České republiky. V případě návratu na Ukrajinu se obává svého otce a dodala, že to jsou všechny důvody, pro které žádá o azyl. Na Ukrajině se přitom svoji situaci s otcem nepokoušela řešit za pomoci státních orgánů, byla přesvědčena, že by to bylo zbytečné, neboť nemá žádné známé.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, lze obecně uvést, že povinností správního orgánu je respektovat základní pravidla řízení vyplývající z § 3 správního řádu a vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení. V řízení o azylu je pro posouzení rozsahu dokazování rozhodné, které skutečnosti uvede žadatel v žádosti o azyl, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu a který tvrdí skutečnosti, na jejichž základě správní orgán o jeho žádosti rozhoduje. Správní orgán není povinen seznamovat žadatele o azyl s důvody, pro které by se svojí žádostí mohl být úspěšný.

Namítá-li stěžovatelka, že žalovaný nedostatečně zjistil skutkový stav věci, nemůže s ní Nejvyšší správní soud souhlasit. Posuzování žádosti o udělení azylu se sestává z řady procesních a materiálních hledisek obsažených v zákoně o azylu, které je nutno vidět v jejich vzájemné provázanosti a také časové souslednosti. Povinností žadatele o azyl je tvrdit skutečnosti, na základě nichž mu má být azyl udělen. Toto tvrzení žadatele není možné nahradit žádným postupem žalovaného. Správní orgán totiž nejen nemůže, ale není ani povinen domýšlet azylově relevantní důvody, které žadatel o azyl ve skutečnosti neuplatnil, a poté o nich provádět rozsáhlé dokazování. V řízení o azyl je správní orgán povinen zjistit skutečný stav věci v rozsahu důvodů, které žadatel o azyl v průběhu řízení uvedl.

Nejvyšší správní soud vycházel při posouzení důvodů, jež žalobkyně uvedla k žádosti o udělení azylu, ze správního spisu. Protože azylové řízení je řízením koncentrovaným, žadatel o azyl je tedy nucen důvody, pro které o azyl žádá, uvést právě v této fázi správního řízení. V azylovém řízení je tvrzení žadatele ve spojení s navrženými důkazy nezastupitelné při zjišťování skutečného stavu věci a je zásadní pro posouzení oprávněnosti žádosti o azyl. Jediné důvody, které však žalobkyně uváděla jak v žádosti, tak i při pohovoru k důvodům žádosti, byly rodinné problémy, důvody ekonomické (snaha sehnat peníze na studium) a snaha o legalizaci pobytu.

V daném případě správní orgán rozhodoval v tzv. zkráceném řízení o azylovém právu uplatňovaném na základě zjevně nedůvodného návrhu na zahájení řízení. Jedná se o řízení, které není prováděno v celém rozsahu. Možnost zkráceného řízení je zakotvena v ustanovení § 16 zákona o azylu, přičemž nutno zdůraznit, že naplnění podmínek v tomto ustanovení neznamená automatické vyloučení z řízení o udělení azylu, ale jeho zrychlení. Žadateli

však musí být dána možnost, aby se vyjádřil k obsahu své žádosti, aby mohly být posouzeny konkrétní jednotlivé důvody, které jej vedly k opuštění země původu.

Jak již bylo výše uvedeno, v posuzované věci správní orgán vycházel v rozhodnutí z ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu, podle něhož se žádost o udělení azylu zamítne jako zjevně nedůvodná, jestliže žadatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12. Uvedené posouzení ve svých důsledcích znamená, že neprobíhal proces dokazování o tom, zda byly splněny podmínky ustanovení § 12 zákona o azylu. Jestliže se správní orgán nezabýval meritorně posouzením toho, zda byla či nebyla naplněna skutková podstata ustanovení § 12 zákona o azylu, pak se nemusel zabývat ani splněním podmínek ustanovení § 14 zákona o azylu, tj. podmínkami udělení azylu z humanitárních důvodů. Neprovádí-li tedy správní orgán dokazování o přítomnosti důvodů azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť vychází z toho, že stěžovatel neuvedl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 [§ 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu], pak by byl jeho výrok ve vztahu k ustanovení § 14 zákona o azylu v posuzované věci výrokem nadbytečným, nemajícím oporu v platné právní úpravě. Podle tohoto ustanovení lze totiž v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, avšak jenom za situace, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Jak již však bylo výše uvedeno, v posuzované věci bylo provedeno tzv. zkrácené řízení, a to z důvodů zjevně nedůvodné žádosti, aniž by v tomto řízení důvody uvedené v § 12 byly zjišťovány. Jestliže důvody pro udělení azylu podle § 12 nebyly zjišťovány (nemohly být tudíž ani zjištěny) nepřichází v úvahu výrok o udělení azylu z humanitárních důvodů podle § 14 zákona o azylu.

Nejvyšší správní soud se ztotožnil s krajským soudem v závěru, že (takové) důvody uváděné žalobkyní v žádném případě nelze zahrnout pod důvody uvedené v § 12 zákona o azylu a proto již ani správní orgán (natož soud) důvody pro udělení humanitárního azylu nemůže vyhledávat či zohledňovat.

K žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků pro řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud připomíná, že stěžovatelka je od soudních poplatků osvobozena dle § 11 odst. 2 písm. ch) zákona č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích.

Námitky stěžovatelky, týkající se možného týrání ze strany státních orgánů a nelidského zacházení v případě jejího návratu do vlasti uplatnila nejprve v kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud k nim proto nepřihlížel (§ 109 odst. 4 s. ř. s.)

Nejvyšší správní soud tedy shledal námitky žalobkyně nedůvodnými. Jelikož v řízení nevyšly najevo žádné vady, k nimž musí kasační soud přihlížet z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch; žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníku řízení právo na náhradu nákladu řízení příslušelo, náklady řízení nevznikly.

Při rozhodování o odměně zástupce stěžovatelky se soud řídil ustanoveními § 7, § 9 odst. 3 písm. f), § 11 odst. 1 písm. b) a § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. (advokátního

tarifu) a přiznal zástupci stěžovatelky 1000 Kč odměny za jeden úkon právní služby a 75 Kč jako paušální náhradu hotových výdajů.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 17. srpna 2005

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu